

BESLUT

2016-03-07

Dnr: 15/03210

SAKEN

Aktuellt, SVT2, 2015-08-20, inslag om politik; fråga om opartiskhet och saklighet

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

INSLAGET

Inslaget handlade om att Sverigedemokraterna (SD) fick ökat stöd i opinionsundersökningar och ett förslag som fackförbundet Landsorganisationen (LO) kommit med mot bakgrund av detta. Inslaget påannonserades enligt följande.

Kom överens om migrationspolitiken. Hör LO som uppmanar Socialdemokraterna och Moderaterna till samarbete efter nya SD-framgångar.

I början av inslaget medverkade en politisk kommentator i studion och uttalade sig om SD:s framgångar och osäkerheten i en av opinionsmätningarna. Under samtalet med en av programledarna uttalade sig kommentatorn om varför mätningen var osäker och följande sades.

(Kommentator) – Därför att de som deltar får anmäla sig själva och sina kompisar, och de kan också belönas med, med olika gåvor. Dessutom anses Sverigedemokraterna vara överrepresenterade i den här sortens mätningar. Men, att den här mätningen trots allt får så stor uppmärksamhet beror nog delvis på att det för många är en svindlande tanke att ett parti med rötter i nynazismen skulle vara Sveriges största parti.

(Programledare) – Mm ja, det är just frågan. Trots osäkerheten, vad kan man ändå dra för slutsatser av den här mätningen? (Kommentator) – Det som du var inne på, att Sverigedemokraterna är på frammarsch och det har man sett under en längre tid. Och det kommer sannolikt också att återspeglas i kommande mätningar. Partiet har normaliserats och de som möjligen kände lite skam för att sympatisera med Sverigedemokraterna tidigare, de tycks inte göra det längre.

Därefter medverkade LO:s vice ordförande som uttalade sig om det förslag som

förts fram. Förslaget var att Socialdemokraterna och Moderaterna skulle samarbeta om migrationspolitiken. Under intervjun sa LO:s vice ordförande bland annat följande.

Ja, Sverige, men också Europa, befinner sig i ett allvarligt läge. Miljontals människor flyr undan krig och svält och i ett sådant läge då är det viktigt att ha politiskt ansvarstagande. Därför menar vi på att båda skulle gynnas, Moderaterna och regeringen, att hitta en bred överenskommelse om migrationspolitiken så att debatten i Sverige kan handla om det verkligen viktiga: hur ska vi få ner arbetslösheten? Hur ska vi få en bättre skola? Hur ska vi stärka välfärden och skapa mer jämlikhet? Sverige är det land där klyftor växer allra snabbast. Den här diskussionen som vi har nu om migration, tiggeri, ja, det gynnar bara Sverigedemokraterna.

Efter intervjun sa en av programledarna följande.

Aktuellt har bjudit in en moderat representant och en socialdemokrat i kväll för en helt annan debatt men vi kan ju inte missa chansen att få en snabb kommentar till LO:s utspel i dag.

Moderaternas ekonomisk-politiska talesperson och Socialdemokraternas gruppleddare i riksdagen medverkade i studion och uttalade sig om det aktuella förslaget. Båda representanterna uppgav att de gärna diskuterar migrationspolitiken partierna emellan.

ANMÄLAN

Anmälaren är kritisk till inslaget och anser sammanfattningsvis följande.

Kommentatorn sa att SD är ett parti med nazistiska rötter, detta utan närmare förklaring, reaktion från programledaren eller möjlighet för partiet att bemöta. Det är mycket kränkande för SD-väljare att koppla ihop SD med nazism. SD har aldrig haft nazistiska budskap i sin politik eller i sina partiprogram. Benämningen nazistiska rötter kan inte motiveras utan strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Den delen av inslaget som handlade om migrationsfrågan hade utgångspunkten att Socialdemokraterna och Moderaterna borde samarbeta. Programledaren var helt okritisk till förslaget trots att det ur demokratisynpunkt är väldigt tveksamt att göra upp mot en del av befolkningens vilja. Att Sveriges Television (SVT) uppmuntrade till sådan förhandling var väldigt fel. Under hela inslaget talades det mycket om SD men ingen tog partiet i försvar eller var ifrågasättande till det aktuella förslaget om samarbete i migrationsfrågan.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att inslaget överensstämmer med kraven på opartiskhet och saklighet och anför sammanfattningsvis följande.

Formuleringen ”rötter i” hänvisar till att SD vuxit fram ur rasistiska och nazistiska organisationer; Sverigepartiet, som bestod av högerpopulister och nationalsocialister och Bevara Sverige Svenskt, BSS, vit makt-rörelsen och personer ur skinnskallekulturen. Partiet leddes inledningsvis delvis av personer med nazistisk bakgrund eller övertygelse. En av dem som var med och bildade Sverigedemokraterna stred för Hitler i SS Waffen. Forskning och granskning har visat att vissa av dessa personer tog avstånd från denna bakgrund och att vissa inte gjorde det. Partiet grundades år 1988. Först i samband med att SD fick en ny ledning infördes uniformsförbud vid demonstrationer år 1996.

Enligt SVT är det helt i linje med SVT:s uppdrag i sändningstillståndet att belysa, analysera och kommentera en sådan historisk uppgift. Det finns enligt praxis ett stort utrymme att även kommentera partier utifrån en kritisk infallsvinkel utan att dessa måste bemöta kritiken. Detta bör särskilt gälla om det handlar om uppgifter utifrån historiska fakta. Inte heller historiska fakta om andra politiska partiers, mer eller mindre ofördelaktiga, rötter har bedömts utgöra sådan kritik som måste bemötas.

AKTUELL BESTÄMMELSE

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Kravet på opartiskhet tillämpas enligt granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Bestämmelsen innebär bland annat att en programledare eller reporter inte får göra värderande uttalanden eller ta ställning i kontroversiella frågor.

Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, till exempel genom att väsentliga uppgifter utelämnas.

Av betydelse för bedömningen är också bestämmelsen om att SVT ska stimulera till debatt, kommentera och belysa händelser och skeenden samt granska myndigheter, organisationer och företag som har inflytande på beslut som rör medborgarna (8 § i sändningstillståndet). Med kommentarskyldigheten följer ett visst utrymme för värderande omdömen.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att Sverigedemokraterna i inslaget beskrevs som ett parti med rötter i nynazismen av den politiska kommentatorn. Enligt nämndens mening får SVT, mot bakgrund av vad som framgår av SVT:s

yttrande, anses ha visat grund för den beskrivningen. Nämnden konstaterar vidare att det aktuella förslaget om ett samarbete mellan Socialdemokraterna och Moderaterna som togs upp i inslaget kom från LO. Kommentatorns uttalanden med anledning av förslaget gick inte utöver vad som kan accepteras inom ramen för SVT:s gransknings- och kommentarsskyldighet. Inslaget strider därför inte mot kraven på opartiskhet och saklighet i denna del.

Nämnden kan inte finna att vad anmälaren i övrigt anfört medför att inslaget strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Detta beslut har fattats av Henrik Jermsten, Elisabet Bäck, Jan Holmberg, Ulrika Hansson och Clas Barkman efter föredragning av Nathalie Eriksson.

På granskningsnämndens vägnar

Henrik Jermsten

Nathalie Eriksson